

OTANIEMI- SIELLÄ MISSÄ SYDÄMENI ON

Jokainen kaupungin alue on ainutlaatuinen. Kaupunkien on synnyttävä näiden ainutlaatuisten paikkojen ominaisuuksista, väestörakenteesta sekä asukkaiden ja viranomaisten luovuudesta. Kaupungin on tuettava kaupunkilaisten terveyttä, fyysisiä harrastuksia ja virkistystä sekä turvallisuutta. Maankäytön suunnittelun tulee tukea alueiden historiallisia piirteitä ja toisaalta olla edelläkävijä kestävällä tavalla. Maankäytön suunnittelun tasojen, on tuettava paikan henkeä, kuitenkin siten, että riittävä rakentamistehokkuus ja sekä asunto- ja palvelutuotanto mahdollistavat julkisen toiminnan.

Otaniemen maankäytön visio ja kampuskehittäminen

Tulevaisuuden Otaniemi on vielä näkymättömässä maankäytön suunnittelun kehitysvaiheessa. Lähivuosina toteutuvat konkreettisimmat, osa metroasemasta sekä keskustaa ympäröivistä rakennuksista. Muutokset alueella ovat mittavia, mutta inhimillisiä. Metro tuo mukanaan mahdollisuuksia yhä useampien liittyä joukkoliikenteen käyttäjien piiriin. Alueella saattaa mahdollistua palveluja, ravintoloita ja uusia palvelutoimintoja ja – tiloja. Tulevien vuosien aikana rakennusurakoijien lisäksi Otaniemi houkuttelee muitakin kuin vain opiskelijoita ja yliopiston käyttäjiä, sillä alueelle toivotaan mahdollistuvan paljon asuinrakentamista. Maankäytössä pyritään varamaan mahdollisuuksia kehittää ympärivuotinen ja ympärivuorokautinen keskus, jossa mahdollistamme mielenkiintoisia ilmiöitä tuleville käyttäjille.

Matalatehokkuuden alueet tarkoittavat, että alueet on muutettava korkeamman rakentamistehokkuuden alueiksi. Näin saadaan syntymään paikallisuus eli palvelut ja asuminen sijoittuvat yhtenäiselle alueelle. Otaniemessä on asuntoja opiskelijoille ja henkilökunnalle, voimme vähentää turhaa liikennettä ja sen energiankulutusta. Unohtamatta, että tulevaisuuden Otaniemi ei ole vain opiskelijoiden Otaniemi, vaan yksi Espoon sykkivistä kaupunkikeskuksista

Otaniemen keskus, kampus ja Väre

Otaniemessä on yhden tunnetun arkkitehdin kokonaisteos, jonka ympärille on muodostunut tiloja ja hienoja arkkitehtonisia rakennuksia. Nämä ovat tukeneet toimintoja toimisto- ja yliopistorakennusten reunoilla. Onpa Otaniemessä myös kartano, hevostila ja veritorni. Rantasauna ja nuotiopaikka, näitä unohtamatta.

Työskenneltyään tunteja ja tunteja, kokonaisia päiviä, turhautui Aalto, työskennellen vain yhden rakennuksen äärellä. Tutkittuaan kuukausia suunnitelmaa ja tiedostaen, ettei yksiselitteistä rationaalista ratkaisua voisi kehittää kaikille soveltuvaksi kokonaisuudeksi. Kun olin jo ajatellut kaikkea, tein viimeisen panostukseni ja unohdin koko projektin vähäksi aikaa. Kunnes yhtäkkiä, yhtenä päivänä, näin tieni selkeästi: tuolloin aloin työskentelemään ilman mitään ennakkokäsityksiä mitkä ovat muita kuin puhtaasti arkkitehtonisia. Tuloksena syntyi kokonaistaideteos. Alvar Aallon alkuperäissuunnitelma vuoden 1949 voittajatyönä kantoi nimeä Ave Alma Mater. Kampus, vapauttaisi opiskelijat heidän perheongelmistaan ja kaiken kaikkiaan sisällyttäisi heidät yhteisöön, jossa kaikilla on yhteisiä kiinnostuksen kohteita, ja siten kaikkien on helpompaa työskennellä yhdessä tiiminä.

Otaniemen Campus 2015 kilpailun voittajatyö, Väre-rakennus, ja sen ympärille muotoutuva keskusta, rakentuvat Otaniemen metroaseman maanpäälliselle alueelle. Väre on suunnitelma, jossa tulevat kampusrakennukset on sijoitettu yhteen kokonaisuuteen, ikään kuin kuutioihin, tai moduuleihin, jotka muuntautuvat käyttäjien tarpeen mukaan. Tällaisella modulaarisella rakentamistavalla muotoutuu myös tulevien vuosien Otaniemen rakentuminen. Ensin suunnitellaan keskeinen aukio, jonka laidoilta kiertävät joukkoliikenne ja henkilöautot ja ydinkeskusta rauhoittuu käyttäjille, niin kävelijöille kuin pyöräilijöille. Metroasema, joka on maanalaiselta osaltaan uuden päärakennuksen alla, sijaiten suoraan vanhan päärakennuksen kohtisuorassa linjassa. Otaniemeen saavutaankin tulevaisuudessa yhä Otakaarta, mutta huomio kiinnittyy joko henkilöautolla saavuttaessa ensin kampusaukean näkymälinjaan taikka kävellen ja pyörällä saavuttaessa päärakennusten väliseen vuoropuheluun.

Suunnittelun motiivi

Usein unohdetaan motiivi. Minun motiivini opiskella, oppia, joka päivä, on halutun lopputuloksen saavuttaminen. Emme saa unohtaa, kenelle suunnittelemme, ja toteutamme. Otaniemi on edelleen sydän sen opiskelijoille, opettajille, toimijoille. Niille, jotka täällä päivittäin elävät, työskentelevät, viipyvät, oleskelevat, poikkeavat. Olen Annina Stadius. Teekkarikylän Paavi. Kunnianarvoisa nimitys syntyi vuoden 2008 Wappuna, Wappuriehan julistuksessa. Paavilla on oma aukionsa, kuten Vatikanissa niin ikään. Se on Smökin kalliot ja rakennuksen edustan tila.

Genius loci, paikan henki ei ole yksiselitteinen. Se, miten käyttäjä kokee ympäristön, ja liikkuu ja asuu, elää tai opiskelee voi vaihdella. Siitä, siis genius loci muodostuu subjektiivisesti kuten kaikkialla, ei vain Otaniemessämme. Tilat, ja käyttäjät määrittelevät, ottavat tilan ja paikan haltuun. Samoin rakennukset, tiet, kadut, puistot, polut, poimuilevat luonnonmukaisen maastoon kulkeutuvien reittien läpi. Tulee ensimmäisenä kysytyksi, kuinka monta kilometriä käytäviä Otaniemeen mahtuukaan? Kuinka monta oppilasta valkolakkitupsuineen saadaan mahtumaan Alvarin aukiolle? Kuka on laulava lintukoira? Mistä saamme saaristoveneen kiinni? Kuinka kauas littu karkaa tai missä melukäyrällä teekkarihymni kajahtaa? Onko teekkarius teekkari-kylän sanomaa, ovatko tulevat fuksit, primusmaisterit yhteisiä alvaraaltojamme?

Otaniemeläisyys, aaltolaisuus, kaupunkikuva, muodostuu käyttäjien ja ympäristön havainnon kautta. Se, joka kokee ja tottuu ympäristöönsä, hoitaa ja huoltaa, sekä huomioi ja kunnioittaa ympäröivää tilaa. Tunteeko sen tosin kaikissa Otaniemen yli sadassa rakennuksessa? Mikä on Aallon kohtaamispaikka? Onko se sittenkin tunneli Täffältä päärakennukselle vai Smökin, Teekkarikylän Paavin kalliot? Saattaako silti Otaniemen kappelin maisema kuultaa läpikuultavana silmistä? Onko Otaniemi Suomen kansallismaisemaa, ja miltä osin? Omat juuret tilaan ja paikan henkeen, muodostuvat henkilökohtaisten kohtaamisten, tapaamisten ja tilojen käytön kautta. Siten rakenteen turvaama ympäristö on käyttäjälleen myös ihanteellinen, OtaOnnela-sinne voi eksyä ja sinne voi löytää. Otaniemi on oma geneerius, otaniemeläisyys, joka on käsin kosketeltava, mutta silti kiinni perinteissä, ihmisten kokemusten perusteella.

Otaniemen Kokokuva, toteutuminen

Miten tarkastelemme Otaniemeä kokonaisuutena? Onko sitä? Mitä rakennusmassat tarjoavat meille kyyhkyslakkoineen, mustien nahkapenkkiä auditorioiden kaiuttimineen, Maarintaloineen ja kirjastokellareineen? Onko Tuulanteiltä vain viisisataa metriä pitkospuille? Miten saamme paikan hengen syntymään uusissa tiloissa, jotka tulevaisuuden paikan hengen muodostajat meissä saavat aikaiseksi. Katoavatko Vastaranta, autokoulu, taikka muuttuneeko nuotiopaikka Mattolaituriksi? Pitkospuidenko takaa hämmöttää uusi silhuetti, tänään, huomenna?

Otaniemeen saatetaan saada uusia palveluja, asuntoja sekä opiskelutiloja jo lähivuosien aikana. Ensimmäinen asuinrakennus Aalto Yliopiston Ylioppilaskunnan aikana on jo melkein valmis. Ja lisää saatetaan mahdollistaa seuraavien kaavojen myötä. Vaikka yksittäiset toteutushankkeet muuttavat muotoaan ja ehdotettua sijaintiaan, saattavat ne edetä päätöksentekoon nopeallakin, lähivuosien toteuttamisaikataululla. Otaniemi ei ole tärkeä vain sen opiskelijoille, vaan Otaniemi, sen kampus ja keskusta, sekä ympäröivät alueet, ovat, Espoon tärkein voimavara uuden mahdollisen kaupunkikeskustan syntyessä.

Otaniemen historia

Alvar Aaltoa ei saa unohtaa. Eikä muitakaan vuosikymmenten arkkitehti ikoneja. Kaikki olemme aikamme sankareita. Sinä, minä, he me, kaikki. Genius loci- paikan henki, syntyy tiloista, käyttäjistä ja rakennusten muodostamien ulko- ja sisätilojen yhteensovittamisesta. Millainen paikan henki tuleville sukupolville on, muodostunee seuraavien vuosikymmenten ajan. Ihmisiä tulee ja menee, muuttuva ympäristö luo puitteet toiminnalle.

Otaniemessä ihmisillä on hyvä suhde rakennettuun ympäristöön. Nyt ja tulevaisuudessa. Me toteutamme sen yhdessä - Kukaan ei tee päätöksiä ja työtä yksin. On aika katsoa yhteistyötä tiiminä. Aika katsoa tulevaisuuteen. Asioista on monta vuosikymmentä ja asiat voidaan aina perustella ja muotoilla haluttuun lopputulokseen. Nyt olemme jo pitkällä. Olemme edelläkävijöitä. Ainoa kampus, jonne pääsee parhailla joukkoliikenneyhteyksillä. Otaniemi on maailman kampus. Ei ole laita- tai reuna-alueita, ei päättäriä tai kujia. On yhdessä suunniteltu. Otaniemen keskus on sydän. Rohkenen väittää, että yhteistyöllä syntyy paras lopputulos.

Meidän tulee edetä kohti motiivia, kokonaissuunnitelmaa, jossa unohtuvat kaikki muu ja on hyvä olla.

Kukanpäivänä 13. toukokuuta Espoossa Jämetäntaival 3:n sisäpihalla.

Annina Stadius

arkkitehti, Espoon Kaupunkisuunnittelukeskus, Otaniemen asemakaavoitus, Espoon kaupunki, 2013-
CSE, Creative Sustainability Expertise –ryhmä, Creative Sustainability, Aalto Yliopisto, 2014
Teekkarikylän Paavi, 2008-
DI, rakennuspiirtäjä, BcRef